

Ostovoima ja verotus kasvun ajureina

Vahvistetaan kotitalouksien ostovoimaa ja talouskasvua pitämällä ruoan ja muiden välttämättömyyshyödykkeiden verotus maltillisena, ennakoitavana ja kilpailukykyisenä. Ruoan verotusta ei tule kiristää vaalikauden aikana, ja sen keventämistä tulee arvioida osana kasvua ja ostovoimaa tukevaa veropolitiikkaa.

Suomen talouskasvun keskeinen kysymys on ostovoima. Ilman riittävää kulutuskysyntää yritykset eivät investoi, työllisyys ei kasva eikä julkinen talous vahvistu. Arjen välttämättömyyshyödykkeillä, erityisesti ruoalla, on tässä kokonaisuudessa poikkeuksellisen suuri merkitys, koska niiden hintataso vaikuttaa suoraan kotitalouksien käytettävissä oleviin tuloihin ja muuhun kulutukseen.

Suomessa ruoan verotus on kansainvälisesti verrattuna korkea. Elintarvikkeiden arvonlisävero on vuoden 2026 alusta 13,5 prosenttia, ja ruoan hinnasta merkittävä osa muodostuu erilaisista veroista. Korkea verotus heikentää ostovoimaa erityisesti siksi, että ruoka on välttämättömyyshyödyke, jonka kulutusta kotitalouksien on vaikea vähentää ilman vaikutuksia arkeen ja hyvinvointiin.

Kun ruoan hinta nousee, kotitaloudet joutuvat sopeuttamaan muuta kulutustaan. Tämä heijastuu laajemmin talouteen: palveluiden kysyntä heikkenee, yritysten liikevaihto pienenee ja veropohja kapenee. Ruoan verotus ei siksi ole vain tulonjakokysymys, vaan myös kasvupolitiikan väline.

Liian korkea kulutusverotus voi myös heikentää Suomen kilpailukykyä. Kun hintataso nousee suhteessa naapurimaihin, kulutusta siirtyy rajojen yli, matkustajatuontiin ja verkkokauppaan. Tällöin veropohjaa siirtyy Suomen ulkopuolelle, mikä voi heikentää julkista taloutta pitkällä aikavälillä.

Veropolitiikan tulee olla ennakoitavaa ja pitkäjänteistä. Nopeat ja toistuvat muutokset lisäävät epävarmuutta, vaikeuttavat investointeja ja heikentävät tuottavuuden kehitystä. Kotimarkkinoihin nojaaville toimialoille vakaat veroratkaisut ovat edellytys sille, että yritykset voivat kehittää toimintaansa, investoida ja vastata kuluttajien tarpeisiin.

Ruoan ja muiden välttämättömyyshyödykkeiden verotusta on tarkasteltava koko talouden näkökulmasta. Toimivilla ja kilpailluilla markkinoilla verotuksen muutokset näkyvät kuluttajahinnoissa, jolloin vaikutukset kohdistuvat ensisijaisesti kotitalouksien ostovoimaan. Poliittikatoimien arvioinnissa tulee siksi painottaa vaikutuksia kuluttajahintoihin, kulutukseen, kilpailukykyyn ja veropohjan kehitykseen.

Ostovoima ja verotus kasvun ajureina

TOIMENPITEET

1. Ruoan arvonlisäveroa ei kiristetä vaalikauden 2027–2031 aikana

- Elintarvikkeiden arvonlisäveroa ei pidä nostaa. Sen sijaan tulee arvioida arvonlisäveron keventämistä osana kasvua ja ostovoimaa tukevaa veropolitiikkaa.

2. Käynnistetään kokonaisarvio kulutusverouudistuksesta

- Arvioinnissa huomioidaan rajakaupan, verkkokaupan, matkustajatuonnin ja kotimaisen kulutuskysynnän vaikutukset veropohjaan ja julkiseen talouteen.

3. Vahvistetaan veropolitiikan ennakoitavuutta

- Hallitus sitoutuu siihen, että välttämättömyyshyödykkeisiin kohdistuvat veroratkaisut tehdään pitkäjänteisesti ja vaikutusarvioihin perustuen.